

La Via Revolucionària del No-Sí

Manifest per a la Independència sense Estat

PREÀMBUL

D'ençà que l'Estatut d'Autonomia de Catalunya va ser retallat pel Tribunal Constitucional Espanyol al juny del 2010, una gran onada independentista s'ha alçat entre la ciutadania de Catalunya. Els mitjans periodístics hegemònics i la major part dels partits polítics han focalitzat cada cop més l'atenció en aquest afer i un nombre creixent de persones ha sortit al carrer per a reivindicar l'autodeterminació del poble de Catalunya. D'aquesta manera, en qüestió de pocs anys, la intensificació del nacionalisme espanyol re-centralitzador d'una banda i l'auge del nacionalisme català secessionista de l'altra han esdevingut fenòmens sociopolítics dels nostres temps que revesteixen indubtablement una transcendència històrica.

Totes les persones que estimem veritablement la llibertat considerem que qualsevol grup de població que habita un cert territori té dret legítim a l'autodeterminació, tant en el sentit general de determinar les seves condicions de vida com en el sentit restringit de definir les seves fronteres. Tanmateix, això no implica necessàriament que la forma d'entendre l'autodeterminació predominant avui dia, és a dir, aquella que advoca per la creació d'Estats-nació, sigui una manera realment plausible d'exercir aquest dret fonamental. En aquest sentit, s'escau que ens preguntem: existeix una via política que respongui a les motivacions positives de la causa independentista catalana però que ho faci d'una manera substancialment millor que la proposta nacional-estatista hegemònica?

La descomunal campanya periodística, parlamentària i plataformista que ha acompanyat i esperonat l'auge independentista català ha abordat una infinitat de detalls de l'anomenat "procés sobiranista", però, en canvi, ha escamotejat una qüestió cardinal: a saber, el fet que existeix una genuïna "tercera via" per al poble de Catalunya, *una via que no consisteix en mantenir la subjugació del poble a l'Estat espanyol, però tampoc en crear un nou Estat-nació per a Catalunya*. Aquesta via es troba en sintonia amb la tradició llibertària i amb els plantejaments revolucionaris integrals i consisteix en dur a terme una abolició progressiva de tota entitat estatal en favor d'una nova institucionalització realment democràtica de la societat.

L'objectiu d'aquest manifest, així com de la campanya relacionada, és precisament posar sobre la taula el fet que la via del No-Sí (No a l'Estat, Sí a la Independència), tot i ser inconcebible dins dels marcs del paradigma cultural dominant, tot i haver estat ignorada pels partits parlamentaris i les plataformes independentistes, pot constituir la millor forma de resoldre les qüestions econòmiques, culturals i polítiques que subjauen en els nacionalismes i que alimenten els conflictes territorials així com altres problemàtiques del món contemporani.

DECLARACIÓ

Les persones i col·lectius signants actuem amb l'objectiu general de regenerar la humanitat i refer la societat a favor dels principis d'autonomia, comunitat, cooperació i harmonia ecològica, entre d'altres de similars. Davant de l'auge del nacional-estatisme independentista català, un fenomen fortament estimulat per les elits del poder i pels seus mitjans de "comunicació", però que al mateix temps recull i canalitza una voluntat positiva i popular de canvi social i de recuperació de la

sobirania sobre les nostres vides, ens sembla convenient fomentar la reflexió profunda i el diàleg social sobre els valors i les institucions que regeixen la contemporaneïtat, així com posar de manifest que existeixen formes alternatives al nacional-estatisme per tal de resoldre la qüestió de les fronteres, les institucions i les cultures nacionals dels territoris anomenats Catalunya i Espanya. En aquest sentit, declarem que:

I. Creiem que per respondre amb coneixement de causa a la primera pregunta del referèndum programat pel 9N ("Vol que Catalunya sigui un Estat?") cal que els ciutadans de Catalunya tinguem ben present quina és la naturalesa de la institució estatal. Des del seu establiment als segles XVIII i XIX, l'Estat modern ha adoptat, segons les circumstàncies, formes parlamentàries o dictatorials, governs d'esquerres o de dretes, però la seva essència ha estat sempre la mateixa: una estructura marcadament oligàrquica i burocràtica, separada de la ciutadania i per damunt d'aquesta. L'Estat modern és un agent causal de primera importància en la crisi generalitzada d'avui en dia; tal com han posat de manifest nombrosos i diversos autors, la seva naturalesa és destructiva, opressiva, violenta i capciosa. No hi ha un sol Estat al món que no estigui d'una manera o altra tacat de sang, farcit d'injustícia, erigit en base a l'engany i l'explotació dels éssers humans i de la natura. Per tot això, no ens sembla l'opció més desitjable sortir del foc (lliurar-nos de l'Estat espanyol) per posar-nos a les brases (sotmetre'ns a un nou Estat català). Hi ha millors formes d'organitzar la societat i convidem a la ciutadania de Catalunya a reflexionar seriosament sobre elles per així poder decidir amb ple coneixement de causa quines estructures volem per a la nostra societat.

II. Preguntem: volem realment que Catalunya sigui "un país normal"? Això és el que preconitza la massiva campanya propagandística d'Òmnium Cultural, però... Què implica avui la "normalitat"? Un de cada cinc nens passa gana mentre es llencen tonelades de menjar a les escombraries cada dia a causa de les legislacions dels països "normals" i als interessos de les corporacions "normals". Les espècies animals i vegetals s'estan extingint a una velocitat sense precedents gràcies a les accions "normals" dels països "normals". Deixar gent sense casa i cases sense gent també resulta ser d'allò més "normal" en un país "normal". Podriem posar milers d'exemples que il·lustren fins a quin punt la "normalitat" dels països moderns resulta ser francament indesitjable. Només sortint-nos decididament de la "normalitat" podrem posar remei a la barbarie i la misèria del món contemporani, ja que, com deia Einstein, "bogeria és fer sempre el mateix i esperar resultats diferents". La constitució d'un Estat català entra plenament dins de la normalitat del món contemporani i per això mateix no podem esperar que produeixi resultats substancialment diferents d'allò que predomina en el món contemporani. Si volem resultats diferents, cal que explorem noves formes d'organització política, social i econòmica, adoptant opcions realment innovadores i progressistes, creatives i lúcides, valentes i magnànimes, alliberadores i solidàries, assenyades i engrescadores, sortint de la deplorable "normalitat" dels nostres temps.

III. Impugnem l'opressió que el nacionalisme de l'Estat espanyol ha infligit històricament cap al fet nacional català, però no considerem que la forma correcta de defensar-nos d'ella sigui incorrent en un altre nacionalisme estatista de tall catalanista; la superació veritablement positiva de les opressions nacionals consisteix en crear un nou moviment revolucionari integral i global que impugni i superi l'ens estatal, agent causal d'infinat de problemes, juntament amb les altres estructures opressives i perniciosos (capitalisme, patriarcat, etc.). Només d'aquesta manera aconseguirem superar la crisi generalitzada contemporània i, al mateix temps, desenvolupar cultures locals i regionals realment lliures, vives, autèntiques, populars, sinèrgiques i respectuoses.

IV. Considerem que el moment de la història contemporània en què el poble català ha esdevingut més genuïnament lliure i positivament independent ha estat durant la revolució de 1936. Aquesta constitueix un esdeveniment històric mundialment conegut pel fet que, malgrat les deficiències i

desencerts dels revolucionaris, i malgrat les circumstàncies adverses causades per l'aixecament militar feixista, a Catalunya i Aragó es va escometre una transformació radical i generalitzada de l'existència humana en la qual les assemblees de treballadors i del poble van substituir bona part de les estructures oligàrquiques. D'aquesta manera, durant l'estiu de 1936 i fins als fets de maig de 1937, el poble de Catalunya sí que va avançar cap a una veritable llibertat i una independència positiva, tal com va posar de manifest George Orwell a "Homenatge a Catalunya", entre d'altres analistes i testimonis; en canvi, la "Catalunya lliure i independent" que promouen les elits polítiques catalanes d'avui és un miratge, i el suposat "dret a decidir" que tan proclamen, un demagògic succedani.

V. Denunciem que el referèndum programat pel 9N no compleix les condicions mínimes dels procediments democràtics. En primer lloc, la pregunta plantejada exclou l'opció del No-Sí, conculcant així el dret democràtic a la lliure expressió d'un posicionament que reflecteix els plantejaments llibertaris, els quals, com és sabut, compten amb una notable tradició a Catalunya. En segon lloc, la formulació de la pregunta i altres aspectes importants del referèndum no s'han decidit a través d'un procés realment democràtic, és a dir, amb una participació popular lliure, directa i igualitària. Si s'hagués fet un procés d'aquesta mena, naturalment, els partidaris del No-Sí, amb el suport de totes les persones respectuoses amb la llibertat d'expressió, haguéssim proposat que l'opció de "No a l'Estat, Sí a la Independència" fos present entre les possibles respostes al referèndum. En última instància, tot això només posa de manifest la veritable naturalesa d'aquest referèndum: a saber, es tracta d'un espectacle pseudo-democràtic orquestrat des d'una institució oligàrquica com és el Parlament i escenificat pels mitjans periodístics hegemònics en mans de les elits estatals i mercantils.

VI. Dissentim de les organitzacions de l'Esquerra Independentista catalana en la creença segons la qual la constitució d'un Estat català és un pas *intrínsecament* desitjable en el camí de "canviar-ho tot". S'escau recordar, en aquest sentit, les moltes esperances i il·lusions que bona part de l'esquerra havia posat en els nous països asiàtics, africans i llatinoamericans durant la segona meitat del segle XX i com aquestes es van esgotar i desinflar entre passadissos ministerials. La creació d'un Estat català no ofereix, igualment, cap garantia de ser un pas veritablement alliberador en termes globals. És més, aquest pas conté algunes potencialitats marcadament negatives: pot provocar que l'aparell estatal assoleixi major acceptació i suport social a Catalunya, cosa que implicaria reforçar aquesta institució oligàrquica tan fonamental. D'altra banda, dissentim també de l'Esquerra Independentista i d'altres partits de la socialdemocràcia radical catalana (Procés Constituent) en la creença segons la qual és necessari i/o desitjable emprar les estructures de poder estatals per a transformar la societat. La trajectòria dels partits socialdemòcrates d'arreu del món durant el darrer segle ha posat en evidència el fet que la socialdemocràcia radical, definida com l'estratègia concebuda per a realitzar una "revolució anticapitalista" mitjançant l'aparell de l'Estat, està, per diverses raons, connaturalment destinada a fracassar en la seva pretensió de transformar radicalment i gradualment l'ordre establert cap a un socialisme veritablement democràtic. En el millor dels casos, aquesta estratègia pot brindar millores parcials, superficials i sovint efímeres; en el pitjor dels casos, pot jugar un paper reaccionari, en cooptar, absorbir, confondre i neutralitzar les voluntats populars de transformació radical i conduir-les cap al reforçament dels elements constitutius de l'Estat (partits, parlament, centralització, etc.) enlloc de cap a l'avenç de l'autonomia, la descentralització, l'assemblearisme i l'alliberament global.

VII. Proposem la construcció d'Assemblees Populares Confederades com a estructura d'organització política per a substituir a l'Estat modern. L'Assemblea Popular és la institució deliberativa, decisiva i executiva a la qual estan convocats a participar, amb llibertat d'expressió, amb igualtat de condicions amb esperit fraternal i comunitari, tots els ciutadans d'una àrea geogràfica determinada,

com ara un poble o un barri. És l'òrgan polític fonamental d'una societat veritablement democràtica. Per coordinar-se entre elles i prendre decisions conjuntes, les Assemblees Populars poden formar confederacions, és a dir, assemblees de delegats mandats i revocables, escollits per les Assemblees Populars. Aquesta forma d'organització política ha estat desenvolupada històricament a molts llocs del món per tal d'aconseguir una democràcia efectiva i operativa en grans quantitats de població i grans extensions territorials. Tanmateix, per avançar cap a la plena sobirania popular, la construcció i l'empoderament de les Assemblees Populars Confederades no és suficient. Per reeixir, aquest procés ha d'anar acompanyat de la construcció d'un sector econòmic comunitari i autogestionat, de manera que no només creixi la democràcia política, sinó també la democràcia econòmica i en l'àmbit laboral. A més, aquest procés ha d'anar acompanyat, naturalment, d'un canvi substancial en totes les esferes de la cultura humana.

VIII. Advoquem per a que cada ciutat, poble i comarca de Catalunya, així com d'altres indrets del món, s'independitzi del domini de qualsevol Estat. En aquest sentit, no ignorem una important lliçó que la història ens ensenya: a saber, que la hipocresia de la classe partitocràtica la fa capaç de flagrants contradiccions entre dits i fets, entre l'avui i el demà. Així doncs, els partits parlamentaris que avui es presenten com a paladins del “dret a decidir” i del “dret a l'autodeterminació”, si mai arriben a gestionar un nou aparell d'Estat, molt probablement s'oposaran a que exercim el dret a l'autodeterminació revolucionària. En altres paraules, quan una comarca o regió de Catalunya es vulgui emancipar de l'hipotètic Estat català, tot establint la sobirania d'una Confederació d'Assemblees Populars acompanyada d'una xarxa d'economia comunitària i autogestionària, és previsible que l'Estat català, com tot Estat, s'hi oposi amb vehemència, atès que la perpetuació de la dominació és l'eix vertebrador de l'estatisme i, enfront d'aquest eix, el “dret a l'autodeterminació” i el “dret a decidir” resulten ser paper mullat, mera retòrica, com moltes altres clàusules de les constitucions modernes.

IX. Entenem la independència com un valor humà fonamental que, per realitzar-se genuïnament, ha d'anar associat a un altre valor complementari igual d'important: la interdependència. Així doncs, advoquem per què cada persona, cada col·lectiu, cada poble i ciutat, cada regió i cada país sigui independent i, al mateix temps, en diferents graus i de diferents maneres, interdependent amb els altres. Tanmateix, els valors de la independència i la interdependència només poden realitzar-se plenament a través de la creació d'una veritable democràcia integral, una nova forma d'organització social en la qual cada persona pugui participar directament i igualitàriament en la formulació de les polítiques i en la presa de decisions que l'afecten. En un sistema d'Estat “representatiu” amb economia de mercat capitalista, la independència i la interdependència són soscavades de múltiples maneres i de forma constant, ja que la dinàmica de tot aquest sistema es basa en generar dependència respecte de les estructures establertes i respecte dels interessos dels poders oligàrquics.

X. Pensem que un canvi substancial i de gran abast, és a dir, una veritable revolució, és l'única forma de superar efectivament la crisi multidimensional (econòmica, política, social, ecològica, etc.) en què estem immersos com a humanitat des de fa segles. No ignorem les grans dificultats que comporta la realització d'una transformació d'aquesta naturalesa i d'aquest calat, però constatem que qualsevol plantejament menys profund i menys ampli resulta, en el millor dels casos, insuficient i, en el pitjor, contraproductiu. Vista la crítica situació del món contemporani, ens sentim emplaçats a treure el bo i millor de nosaltres mateixos en el camí d'una immensa gesta transformadora que, per reeixir, ha d'esdevenir mundial, intergeneracional i intersectorial. Per a designar i pensar aquesta gesta, alguns col·lectius i persones recentment han començat a emprar la noció de “Revolució Integral”, és a dir, una *“revolució que ha de canviar tant l'interior de l'ésser humà com les condicions exteriors que l'oprimeixen, que s'ha de projectar cap a un futur diferent i obert, però també fer-se present avui, aquí i ara, trencant les cadenes que ens alienen.”* (Félix Garcia, 2008).

En altres paraules, es tracta *“d'un procés històric de transformació de tots els àmbits de la societat, un procés que no està orientat a prendre el poder sinó a construir una societat nova.”* (Enric Duran, 2013). Pel cas de Catalunya, el projecte de Revolució Integral *“unifica tradició i canvi revolucionari, integrant passat i futur, fusionant la veritat de la història amb l'impuls per crear una nova Catalunya, sense dominació espanyola ni francesa, sense gran capital, sense ens estatal, sense polítics professionals ni partits polítics, amb llibertat de consciència, política i civil, amb la llengua, la història i la cultura nacional restaurades i desenvolupades”* (Félix Rodrigo, 2013). S'argüeix que aquesta revolució és tant urgent com important perquè *“el règim actual ha arribat a un nivell autodestructiu que, a més d'impedir de manera irracional la convivencialitat humana, posa en risc la supervivència de la nostra espècie així com la del conjunt d'espècies que poblen la Terra”* (Antón Dkè, 2013). A diferència de les concepcions transformadores dominants en el segle passat, resulta cada cop més notori que *“la principal força motriu de la Revolució Integral no seran els interessos particulars, immediats i materials de les persones, sinó més aviat la qualitat moral i la riquesa interior d'aquestes”* (Blai Dalmau, 2013). Per organitzar-nos, es diu que *“cal que la Revolució Integral la realitzem en base a grups locals, apostant per la descentralització i l'acció local, però amb mires i pensament global.”* (Integra Revolucio, 2013)

Acció

Si el referèndum del 9N s'arriba a realitzar, els partidaris del No-Sí tenim diverses possibilitats d'acció:

- **Abstenció activa com a forma d'impugnar el referèndum.** L'abstenció activa ha estat històricament una forma d'impugnació dels frauds “democràtics” i una manera d'expressar la voluntat conscient de no-cooperació amb les perniciosos estructures de poder vigents. Com el seu nom indica, aquesta opció implica que ens abstenim d'anar a votar i, al mateix temps, realitzem alguna acció política, individual o col·lectivament, relacionada amb l'afer de la votació o amb el mateix procediment implicat. Així doncs, si optem per abstenir-nos activament, durant la jornada del 9N i els dies del voltant serà escaient dur a terme algunes accions polítiques que poden tenir moltíssima més transcendència positiva i efectivitat emancipadora que qualsevol forma de vot; heus aquí alguns suggeriments: convocar una trobada d'investigació i reflexió col·lectiva sobre aquests afers amb els nostres amics, companys i/o familiars; difondre aquest manifest i altres textos relacionats en paper i/o digitalment; crear un grup d'estudi per aprendre col·lectivament sobre formes sociopolítiques alternatives a l'Estat; fer una donació a alguna organització o iniciativa que estigui operant a favor de la via revolucionària per a l'emancipació dels pobles; etc. Naturalment, totes aquestes accions no només resulten escaients en el marc de l'abstenció activa, sinó que també poden ser realitzades, i és desitjable que així sigui, per part de persones que escullen adoptar alguna de les altres opcions que figuren a continuació.
- **Vot No-Sí encara que no sigui validat.** Podem escriure clarament un No-Sí a la papereta, encara que sigui considerat vot nul. Aquesta és una manera de participar en el referèndum, mostrant d'aquesta manera la nostra implicació política en els afers de Catalunya, però expressant que no combreguem amb cap de les opcions donades. Es tracta de votar en consonància amb allò que considerem idoni encara que el sistema oligàrquic establert ens digui que aquesta opció no té cabuda.
- **Vot Sí-Sí com a mal menor.** També ens podem decantar per votar Sí-Sí però amb una actitud i una consciència radicalment diferent d'aquella que promouen les elits catalanes

independentistes i els mitjans periodístics al seu servei. Es tracta de votar Sí-Sí per expressar que, dins de les opcions que les elits han deixat al nostre abast en aquest referèndum, totes elles negatives, considerem que la constitució d'un Estat català pot ser menys negativa que el manteniment de Catalunya dins dels auspicis de l'Estat espanyol. Votar Sí-Sí com a mal menor implica que en realitat advoquem pel No-Sí i, per tant, és aquesta l'opció que volem defensar públicament sempre que puguem, és aquesta la via política a la que volem consagrar la nostra energia política; no ens fa cap il·lusió un Estat català i no pensem que cap Estat mereixi un recolzament entusiasta per part del poble, però tanmateix, donades les circumstàncies, votem de forma possibilista per evitar el mal major que ens sembla el manteniment del *statu quo* de l'Estat espanyol.

Si la prohibició de dur a terme el referèndum per part de l'Estat espanyol dóna lloc a què aquest sigui realitzat auto-organitzadament mitjançant la desobediència, emplacem a tots els grups locals que posin les urnes a incloure per ells mateixos l'opció del No-Sí entre les paperetes i a donar-li la visibilitat deguda. Així mateix, suggerim que, en la mesura del possible, les urnes esdevinguin un punt de trobada i de deliberació política en el qual es consideri la construcció progressiva d'Assemblees Populars com a forma d'exercir, de forma genuïna, plena i efectiva, el dret a decidir sobre tot allò que ens concerneix.

CLOENDA

Afortunadament, les llavors d'un altre món possible i infinitament més desitjable que la “normalitat” actual estan apareixent i germinant arreu. Catalunya és, probablement, un dels llocs del planeta on l'efervescència creativa per canviar el món, amb el seu ventall d'iniciatives regeneradores, ha florit amb major ímpetu en el darrer lustre. Desenes de milers de catalans i catalanes estem participant en projectes com ara les xarxes d'intercanvi, els multireferèndums de base, les lluites en defensa del territori, les cooperatives integrals, les comunitats convivencials, els grups d'acció política, els mètodes de regeneració agroecològica, els ateneus i centres socials okupats, els grups d'estudi autogestionats, els sindicats llibertaris, les assemblees locals, les escoles lliures, els grups de consum, etc. Aquestes iniciatives i altres de similars, tot i que encara són minoritàries, ja constitueixen un saludable contrapès respecte les dinàmiques del mercat capitalista i de la burocràcia estatista.

Però, sens dubte, podem anar més enllà. Amb les idees i les pràctiques apropiades, podem avançar cap a l'establiment dels fonaments d'una societat substancialment diferent, radicalment millor, completament nova. Per aconseguir-ho, hem de posar-ho tot en qüestió, reaprendre a viure, exercitar-nos en l'autocrítica i l'auto-superació. És l'hora de dialogar cortesament, de reflexionar profundament, d'estudiar autònomament i de debatre obertament per tal de trobar respostes plausibles a les nombroses i diverses qüestions que tenim sobre la taula. I la qüestió política fonamental i primordial que s'escau que ens plantejem és justament aquella que les instàncies del sistema establert més encobreixen i escamotegen: “És possible i desitjable viure sense Estat?” És l'hora de fer una política del poble i per al poble, una política arrelada a les places, com en la mobilització del 15M de 2011, però ara plantejant-nos seriosament l'esmentada pregunta. És l'hora de pensar profundament sobre quina humanitat volem i feinejar honestament per fer-la possible des d'aquí i des d'ara!

Catalunya,
11 de Setembre del 2014

NOTA. La signatura d'aquest manifest està oberta a totes les persones, col·lectius i organitzacions que sentin afinitat amb les seves idees fonamentals i vulguin manifestar-ho. Per signar-lo, cal emplenar el formulari d'adhesió disponible a www.no-si.cat. Aquest formulari proporciona la possibilitat d'expressar també alguna reflexió, proposta, sentiment, informació o reserva en relació als continguts del manifest; aquestes expressions dels signants seran recollides en un compendi que es difondrà abans del 9 de novembre del 2014.